

OVIDIU

PRIMA

REVISTA LITERARA DOBROGEANA

APARE BI-LUNAR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

CERCUL LITERAR „OVIDIU”

CONSTANȚA

Sumariul No. 18

Zinele Mării. (poezie ilustrată). *Petru Vulcan*. — Momum, triumfal de la Adam Klissi (ultime explorări). *Gr. Foculescu*. — Din geografia Dobrogei. Insula Șerpilor (descripție). *Lt. M. D. Ionescu*. — Sonet. (versuri). *Al. St. Vernescu*. — Psihologia amorului. IV studiu. *Petru Vulcan*. — Mihail Eminescu. (studiu). *D. Gora Șul. Moșoiu*. De ce ne place primăvara? (versuri). *Rădulescu-Niger*. — Anecdote V (studiu). *D. D. Stoenescu*. — Diogenes Cynicul, Diogenes din Appolonia, Dion Chrysostom. *N. Mihaescu-Nigritu*. — Cronica revistei „Ovidiu”. *Redacția*. Poșta Redacției. *Lum. și Valpe*.

CONSTANȚA

TIPOGRAFIA „AURORA” ILIE M. GRIGORIU & Co.

1909

CRONICA REVISTEI „OVIDIU”

Membrii de onoare

M. S. Regina Elisabeta a României.

Inalt Prea Sânzia Sa Iosif Gheorghian, Mitropolitul primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Inalt Prea Sânzia Sa Ghenudie, fost Primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Lt.-Colonel Langa (și fondator).

D-na Zoe D. Sturdza (și membră fondătoare).

D-na Elena Dr. Turnescu (fondătoare).

Grigorie Tocilescu (Președ. de onoare).

Spiru Haret (Ministrul Cultelor și instrucțiunii publice).

Dâmnă L. Luca Ionescu.

D-l Luca Ionescu (prefectul județului Constanța).

I. L. Caragiale (om de litere).

Ión Calinderu (Membru al Academiei române).

Vasile Urechiă, (profesor universitar).

Lt. M. D. Ionescu (colaborator-fondator al revistei «Ovidiu»).

N. Rădulescu-Niger.

Căpitanul Carol Serob.

Mihăescu-Nigrim.

Balș (inginer).

Ión Bănăscu (profesor-Avocat) Constanța.

Belcic (avocat) Constanța.

Mihail Strajan Dr. în filosofie, profesor la liceul Carol I.

Iulius Zanne, (autorul operei premiate de Academia română: *Proverbi români*).

Teodor Zadic.

Cap. Ionescu.

„Pontice”

Zinele Mării este a treia poezie ilustrată din noul volum de poezii al d-lui P. Vulcan, ce în curând va apare, pe care revista «Ovidiu» a avut fericitul prilej să le împărtășească cetitorilor.

În *Visul Mării* era sintetisată iubirea

naturei: *amor matrix naturae*, în *Zinele Mării* se oglindește vizul poetului, care-l farmecă deopotrivă atât ochii albaştri, cât și cei negri.

Din largul mării se vede o luntre zornind la țerm pentru ca cei ce să găsească într'însa să surprindă taina îndrăgostiților.

E vremea misterelor când stele scântee pe cer, când luna varsă torente de aur pe luciul mării,

Ponticele sunt poezii maritime scrise în Tomi la țermul Mării Negre.

Se vor tipări pe hârtie velină, iar ilustrațiile pe hârtie glăce.

Suntem datori să atragem atențiunea tuturor acelor cari se interesază de progresul literaturii noastre poetice, precum și al artelor, când e vorba de aparițiunea unei lucrări literare și de artă.

În ultimul moment ne-a sosit o scrisoare din partea Majestății Sale Regina Elisabeta, a României, prin care a bine-voit a ne comunica că a primit a fi Membră de onoare a Cercului literar «Ovidiu». Scrisoarea e însoțită de suma de 300 lei donațiune.

Căți-va din abonații noștri, pe ale căror nume din respect ce avem către persoanele Domniei-lor, le trecem sub tăcere, după ce au primit regulat 11 numere din revista «Ovidiu», au restituit numai pe cel de al 12-lea.

Fapt regretabil, dar din nenorocire este așa.

Inchidem ochii și trecem și peste această neplăcere cu indignarea în suflet, sperând în concursul abonaților noștri inteligenți și cu inimile împodobite de sentimentul patriotismului.

Numărul viitor va conține pe pagina 1 scrisoarea M. S. Regina Elisabeta a României, Membra noastră de onoare, res-

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

ZINELE MAREI

*Sublimă-î Marea pe 'nserat
Și malul ei e fermecat;
Să stai să 'nșiri povestea ei—
Un veac întreg ți-ar trebui
Și 'n stare încă tot n'ăi fi
S'arăți în fundul Mărei ce-î...*

*Destul că azi s'a liniștit
Și cerul 'nalt e oglindit
Cu stelele și luna lui
Pe luciul ei, și că zefiri
I-aduc miros de trandafiri
Din țara Orientului...*

*Destul s'arît că de-al ei mal,
Nu se măi sfarmă nici un val
Și că-î tăcere peste tot;
De par'c'ar fi un sfînt mister
Stăpîn de aci până la cer
Și unda par'că 'l pórta 'n not.*

*Și pe o vreme așa târziu
Cînd țîrmul pare vișiniu,
De-ăi fi pe-o luntre 'n largul ei
Și bun vâslaş s'o fii 'n loc;
Dar să măi ai și mult noroc
Să vezi pe malul verde ce-î?*

E! Nu-î nimic miraculos:
S'au prins la sfat un Fîț-frumos
Cu două zîne din povești
Căroră el într'un avînt
Le zice cît de drăge-î sunt...!
De drag să stai să-î privești.

Te uită hoțul, ce șiret!
Auzi? Le spune că-î poet...
Ia mișcă luntrea măi la mal,
Să le surprindem taina lor
De cine — cui măi mult i-e dor;
Dar sgomot să nu faci pe val...

Eu zic văslașului; și el
A măi mișcat spre mal nițel;
Dar stă cu ochiul pironiț
La 'ndragostiți ce-și șoptesc,
Când fără șafiu se privesc
Cu ochiul lor de dor topiț:

«Mi-ești dragă tu, cu ochi de foc,
«Albaștrii, dulci și cu noroc...
«Și știți cum te 'ndrăgi de mic,
«Când nu puteam nici bănuî
«Ce măi comoră ai să devii;
«Dar astă-ți, azi eă ce să zic?!

»Frumos și-î zimbetul, frumos
«Și glasul tău așa-î duios!
«Oh, ce n'ași da să-mi fie dat
«Să-l măi ascult atunce, când
«M'or părăsi ai mei plângend
«Sub bulgări de pămînt uscat.

«Surîsul teu nu l'ași schimba
«C'o 'mpărăție, de mi-ar da
«Cerescul tuturor stăpin.
«Cu farmecu-și tu mă uimești
«Și de ași ști că mă iubești.
«Al teu robît pe veci rămân.

«Și tu, cu përul-abanos
«Din neam de zei — cu ochi'n jos
«Ce stai și tristă te gîndești?
«Mi-ești dragă și tu cum mi-î drag
«Roz-albul sîn atît de frag,
«Ce tu stăpină-î ești...

«Privește drept în ochiul mei
Să m'oglesc și eu 'ntr'al tei,
«Ca să visez norocul meu,
«Dar măi aprôpe vin-o 'ncoa
«Visând, să simt căldura ta,
«Tot focul sufletului teu...

Ah, ce frumos s'a potrivit,
De două zîne el iubit —
Frumosul Fîț din vechi povești!
Cum le sărută dulciul sîn
Că-s frageți ș'apoi saltă plin
În pepturi albe, feciorești...

Văslașul meu privind la ei
Remâne ceasuri ca de stei...
E... moșule, nu te mira!
Minune mare-î să iubești
Și șeapte-zei, când tiner ești?
Ce? Par'că tu n'ai fost așa?

PETRU VULCAN.

Constanța 3 Februarie 1899.

MONUMENTUL TRIUMFAL DE LA ADAM-KLISSI

II

Istoricul cercetărilor
de până acum asupra monumentului
triumfal de la Adam-Klissi

(Urmare)

B. Ultimele Explorațiuni

În ședința de la 17 Martie 1877, Academia română ia în desbatere cesiunea restaurării monumentului, propusă de Cogălnicenu. Se presentă chiar un amendament spre «a se cere guvernului ca Turnul de la Adamklissi să se construiască pe una din piețele Capitalei României, cu atât măi mult că pietrele sculptate ce adornază acest turn sunt deja transportate în parte în București și altele sunt în cale de a fi transportate tot aici». D. Sturdza răspunde că «până azi nu se știe cum era forma arhitectonică

Adassi în Turcește, *Zmenioŭ-Ostrov* în Rusește sau *Insula Șerpilor*¹⁾.

Ea este situată în fața brațului de mijloc al Dunărei la o distanță de la Sulina de 44814 metri și e așezată sub 45°15'53" lat. nordică și 30°14'41" long. răsăritenă. Insula Șerpilor este o stâncă compusă din gresii siliciose pure, conglomerate și cuarțite făcând parte din sistemul *Permian*, grupa primară și având o suprafață de 17 Hectare. Circonferența insulei este de 1973 metri, ne-având însă o formă regulată. Invățatul archeolog H. Köhler într' o importantă lucrare²⁾, dă următoarele măsurători: de la S. la N. lungimea luată la mijloc e de 440 m., lățimea de 414 m., diametrul cel mai lung în direcțiunea S. V.—N. E. e de 662 m.

Înălțimea țărmurilor se urcă pe alocurea până la 21 m. mai ales spre S. și E. și sunt în această parte a insulei prăpăstioși. În partea N. și V. stâncile de-abia se ridică peste nivelul mării; nici apa în aceste părți nu e adâncă.

În apă de jur împrejurul ostrovului se ved blocuri mari de piatră, cari par a fi provenite din rostogolirea de pe insulă. Pe platoul ei, pe punctul cel mai culminant, se înalță astăzi un far, înalt de 50 metri și întreținut de Comisiunea

internațională de navigațiune pe Dunăre și sub pază militară.

Cu toate că farul sfidând valurile ce nu-l pot atinge se înalță impunător, totuși nici cea mai ageră privire nu poate zări de pe înălțimea lui țărmul continentului. Aceștia, după cum observaseră și cei anticî, sunt prea lăsați, ca să potă fi veduți din această relativ nu prea lungă depărtare. Un motiv acesta mai mult, ca navigatorii în vremuri de grea cumpană, nezăbind limanul de scăpare, să bine-cuvinteze pe zeul, care le-a scos în calea mântuirii un loc de adăpost.

Deși insula Șerpilor nu are nici un port, totuși poate fi abordată prin trei diferite locuri. Corăbiile neputându-se apropia de țărm, din cauza stâncilor sub-marine, ancorăză la ore-care distanță, iar abordarea se face prin ajutorul bărcilor prin 3 puncte: în colțul S. V. și pe promontoriul prelungit către N. E. în două puncte așezate față în față.

Din aceste cel mai înlesnicios e punctul de pe costa S. E. a promontoriului, căci pe aci vântul e mai puțin puternic și stâncile sub-marine mai rari și mai puțin periculoase.

Un al patrulea punct de abordare, mai puțin practicabil, este la jumătatea cotei de vest.

Paralel cotei de Vest și foarte aproape de ea se zăresc urmele unui drum în cremalieră.

În mijlocul platoului se mai găsesc astăzi urmele unui templu de o întindere neobișnuită. Pe lângă acestea și afară de rămășițele a 3 ziduri și două edificii, se mai pot vedea pe insulă trei puțuri în stânci din cari unul la spatele templului cu o adâncime de 15

1) Punctul unde se află clădit farul, are, după Taitbout de Marigny 129½ picioare (43 m.) d'asupra nivelului mării. Marginile sale sunt stâncose și nu are de cât două puncte de debarcare către extremitatea N. E. S'a făcut de curând (1854) o scară în stânci la S. V.

Pe fața N. la 59 m. de la țărm apa are o adâncime de 5—6 m., spre V. 10—16 m. spre S. 13—23, la E. 9—19. (Corréard. Guide de la Mer Noire, p. 65).

2) H. Köhler. Mémoire sur les îles et la cours consacrées à Achille dans le Pont Euxin, in Mém. de l'Acad. de Petersb. tom. X pag. 531, anul 1825.

picioare și cu o deschidere circulară de 6 picioare. El servia probabil ca rezervoriu pentru apă. Înaintea templului mai era, pare-se încă un puț cu aceeași destinație. Cele-l'alte două puțuri, cari s'au descoperit pe insulă au o deschidere patrată.

Apa din ele este dulce, confirmând ast-fel notița lui Ammian Marcellin, care vorbind despre Leuce, ne spune: *ubi est aqua esunt*¹⁾.

Evident că istoricul roman, ne vorbește aci despre apă dulce și bună de băut, iar nu despre apă de mare, căci în acest al doilea cas notița n'ar fi la locul ei. Se găsește de asemenea și o cisternă.

Pe lângă stâncile ce împrejmuesc insula și care se întind peste o mare parte a ei, se află în mijloc un platou, a căruia suprafață e formată dintr'un strat, de două picioare adâncime, de pământ negru și fertil pe care se sémână secară, care rodește.

În anul 1841 Societatea de istorie și antiquități din Odesa hotărâ să facă cercetări în insula Șerpilor. Cu acestea fu însărcinat vestitul archeolog rus N. Murzachieviei, care întovărășit și cu concursul lui A. D. Nordmann, profesor de științe naturale la liceul Richelieu, al pictorului Bassoli, al unui căpitan etc., făcură importante descoperiri și interesante explorări. Ele fură făcute cunoscute în revista societății Zapiski.

Nordmann a constatat cu această ocazie trei-spre-zece feluri de plante anuale, pe care însă Murzachieviei uită să le consemneze în studiul său. Între acestea putem enumera *pirul*, *laba găstii*, *răgozul* și *timoftica*. Plante mirositoare și flori

nu se găsesc, de asemenea nici arbori sau tufișuri. despre a căror existență ne povestește Philostrate într'un pasagiu¹⁾.

Stăpânele ostrovului, se poate spune cu drept cuvânt, sunt pasările. Sunt ne-numerate ca mulțime, cu toate că nu sunt de cât numai două specii: *Lari*, al căror țipet sémână foarte mult cu risul de copil și *Cormoranii negri*, cari își fac cuiburile prin crăpăturile de stânci.

Lari sunt albi și frumoși, însă așa de reutaciosi, că nu lasă nici o altă pasere să se odihnescă pe insulă. Urmăresc chiar și pe omenii. Se nutresc cu pești. În timpul clocitului nu poți face doi pași, fără să dai peste cuiburile lor. Mulțimea lor, probabil, face ca insula să fie roditoare.

În afară de paseri insula mișună de *șerpi negri*, de unde și numele de insula Șerpilor, având capul mic, pantecele roșatic și o lungime de 4—5 picioare. Se nutresc cu paseri și se ascund în stânci. Sunt mai mult hidoși de cât rei.

În fine ultima clasă de stăpânitori ai insulei și cei mai primejdioși în acelaș timp, sunt niște insecte numite *scolopendrae cingulatae*, cari în cea mai mare parte se ascund în pământ.

Nordmann a observat în apă *raci negri*.

II. Determinarea pozițiunei insulei

Nici o altă parte a țării noastre azî de Români nu a atras atât de mult și așa de curând atențiunea și admirațiunea celor vechi ca Insula Șerpilor. Situată

1) Ammiani Marcellini. Res gestae XXII, 8.

1) Philostrate. Heroica, pag. 244.

într'o mare de miracole, într'o mare, care înainte de desvoltarea relațiilor comerciale, se credea cea mai întinsă, de unde numirea de mare prin excelință, Pontus, la nordul ei ne-mai existând țeri, insula Leuce, a devenit și mai miraculoasă, prin faptul că a fost atribuită celui mai mare dintre vitejii Grecilor, lui Achille, celebrul erou al Iliadei lui Homer.

În general, cei vechi nu și-au putut forma nici odată o idee exactă despre Marea Neagră și împrejurimile ei.

Spre apus lumea se întindea până la Columnele lui Hercule, spre răsărit până la Boristhene (Dnipro) și bogatul în fasană, Phasis. Cunoștințe mai sigure dobândiră însă numai după ce se stabiliră coloniile grece pe țărmii Pontului, în Istros, Olbia, Callatis, Apolonia, etc., în secolele VII și VI înaintea erei noastre.

Din aceste vremuri începând, tradițiunea despre insula lui Achille se răspândește din ce în ce mai mult, din aceste vremuri Leuce e privită ca sanctuarul lui Achille, comun tuturor Grecilor de țărmii Pontului Euxin.

Cel d'întăiu scriitor, care înainte de Pindar ne pomenește de Leuce, este Arctinus din Millet.

Acest poet pe la 777 a. chr., în *Aetiopida* sa ne povestește cum Thetis «luând de pe rug pe fiul său Achille îl duse în insula albă»¹⁾.

Din aceste cuvinte ale lui Arctinus rezultă, că deja pe la anul 777 a. chr. exista tradiția despre consacrarăa Leucei fiului lui Peleu și al Thetidei, cu toate că o sută

de ani mai târziu chiar, Ibycus din Rhegium și Simonide din Ceos și mai apoi poetul atenian Callistrat ne spune că Achille petrece în câmpiile elisee împreună cu alți zei și semi-zei¹⁾.

Că Achille locuiește după moarte într'o insulă nu este ceva nou, de ôre-țe locașul de repaus al eroilor după părăsirea vieții pământești, erau insulele ocenului.

Așa, găsim bună-ôră pe Menelau locuind într'un ostrov al ocenului, și pentru cel vechi Πόντος ἄζευος era tot un fel de ocen, dar mai primejdios.

Dacă însă Arctinus nu ne spune, unde se află acea insulă albă, Pindar într'una din ode cântă:

«In Pontus, Achille are o insulă strălucitoare»²⁾.

După Arctinus și Pindar, cel mai vechiu poet, care face mențiune de Leuce este Euripide. Marele tragic pune pe Thetis să promită lui Peleu că «va vedea pe Achille locuind în locașurile insulare, pe țărmul cel alb din mijlocul Pontului Euxin»³⁾, iar în alt loc pomenește despre «țara bogată în păsări, de țărmul cel alb, și frumoasa cursă a lui Achille din pontul Euxin»⁴⁾.

În acest ultim pasagiu al lui Euripide vedem pe lângă numirea insulei de *alba*, amintindn-se și Cursa sau Dromul lui Achille. În adevăr eroul Grecilor era adorat de toate coloniile elene din jurul Pontului Euxin. Și de aceea nu trebuie să ne mire împrejurarea, că în Marea Neagră găsim închinăte Pelidului și Leuce și Dromul.

Mica insulă din fața fluviului

1) Köhler, op. cit. p. 533.

2) Pindari. Nemea, IV. 49.

3) Euripidis. Andromacha, V. 1249.

4) Euripidis. Iphig. in Taur, V. 435.

1) Photius. Cod. 239 la C. Muller. Geographi Graeci minores I, p. 397.

Borysthene (Dnipro) numită ἡ Βορυσθένης νῆσος, astăzi Berezan, după toate probabilitățile n'are aface cu cultul acestui erou; pe lângă acestea toți scriitorii antici, câți ne vorbesc de Leuce, nu ne pomenesc nimic despre insula lui Achille și vice-versa, cei cari amintesc de aceasta din urmă, trec cu vederea pe cea d'întăiu. Marea răspândire a cultului fiului Thetidei în Leuce și Drom și mai ales în Istros și Olbia, unde după mărturia lui Dione Chrysostom se știa Iliada lui Homer pe de rost¹⁾ se datorește faptului că Achille era eroul național al Ionienilor.

Arctin, Pindar și Euripide vorbind de insula Leuce, ne spun numai, că ea se află în Marea Neagră, dar nu-i determină situațiunea.

De ore-ce însă în literatura clasică, întâlnim acest nume dat și altor localități, ni se impune să cercetăm cari erau părerile celor vechi despre situațiunea insulei, pe care unii o punéu prea la N. în fața fluviului Borysthene, confundând-o de multe ori cu insula ce poartă același nume, alții, geograficii vestiți ca Ptolomeu, o așezau prea la S. lângă țărmiile Moesiei.

În Heroica sa vorbind Philostrate despre Achille ne spune că locuiește în Leuce, o insulă «pe care cei ce intră în Pont o au la stânga».

Mai puțin precis chiar de cât Philostrate determină situațiunea insulei gramaticii Stephan din Byzanțiu și Hesychie. Cel d'întăiu, autor al dicționarului Ethnica, vor-

bind pe la anul 610 d. chr. despre Ἀχιλλέως δρόμος, ne spune că «există și o insulă Achilea, pe care unii o numesc Leuce; cel d'aldolea vestit gramatic Alexandrin de prin secolul III al erei noastre, cu câte-va sute de ani decî înainte lui Stephan din Byzanțiu, se exprimă aproape în aceeași termeni. La vorba Ἀχιλλεῖον πλάκα ne spune că ar fi identic cuvîntul cu «insula lui Achille numită Leuce».

(Va urma).

Locotenentul M. D. IONESCU

SONET

In lume e numai iubire,
Iar restul—nimic.

Traian Demetrescu.

*De la 'nceput m'am încredut în tine, zău,
Că dorul meu cu dorul tău se lăgă
De creșt că's fraț, și viața mea întrégă
E viața ta, și gîndul meu e gîndul tău.*

*In ochii tăi, cum nu's în lumea întrégă,
Sunt duioși, și ei nu'm poartă nici un rău.
Decînd te-am cunoscut, atunci, așa din hău,
Eu m'am trezit de-odată că'm ești dragă.*

*Și n'am greșit... că, vești, în lume alta nu-i
Așa milosă, dulce, iertătoare...
Mereu mă scalți în apele norocului:*

*Mi-ai dat asară o carte, rugătoare.
Și'n cartea-aceia... ah, încet-încet eu spu'i:
Era un fir de păr înfășurat p'o flóre.*

Alex. St. Vernescu.

1) Dionis Chrysostomi. Oratio XXXVI Borysthen, p. 78 la Köhler op. cit. p. 632.

PSIHOLOGIA AMORULUI

IV

Iubirea la poeți

(Urmare)

Precum iubirea poetului se revarsă peste firea mōrtă, o cântă și se înțelege cu ea de minune, tot așa el caută să câștige teren cât de mult, cât de nesfârșit în firea vie.

Dar în cazul acesta Laura 6re va tăcea?

Când își va vedea tovaroșul că face ochi dulci Mândicăii de la Aninōsa, să presupunem, Mândicăii acelei fete care abia-î de 15 ani impliniți cu faguri în pept cât para cōptă și cu trandafirii în obraji, lucruri carî ameteșc pe poet și carî îl procură atâtea dulci senzații. Ea va tăcea 6re?— Nu! Se va revolta negreșit și ca atare ea va fi cea d'întăiu piedică de care se va isbi poetul în sborul lui fantastic.

Cu atāt mai trist va fi pentru amēndoi, dacā ea va fi o naturā inferiōră, care nu-l va înțelege. Dōmne ferește, se pōte întâmpla că în asemenea caz poetul să-și ia muza de pēr și de aci încolo s'a mântuit cu poezia.

De aceea așî povățui pe poeții, carî țin cu tot din-nadinsul la onōrea acēsta, să nu se mai însōre.

Alēgă-și una din douē: orî femeie legitimă cu copii care să semene tatei, orî musă nelēgitimă.

De preferat pentru fericirea orî cārui poet, cred că e cazul din urmă, dacā nu vor să dea divorț cu amāndouē.

Poetul e poet pānă ce obiectul dragostei sale e departe de el, îl întrezărește dōr, fāră să-l pōtă pipăi, imagināndu-și că e un inger intr'aripat care plutește în senin.

De îndată însă ce e posesorul ființei iubite, de îndată ce s'a convins de defectele idealului de aci înainte dispore și poezia care e înlocuită cu căznicia.

Așa dar, odată cu posesiunea obiectului iubit, poezia nu mai are nici un rol.

Pentru poeți căznicia e întocmai ca și cum te-ai apuca să tai aripile vulturului.

La drept vorbind, femeia care a înghebat căznicie cu un poet e nedreptățită din punct de vedere al armoniei sentimentului, căci ea va observa în scurtă vreme că ochii ei care altă dată făcū să vibreze cōrda lirei lui, azi vibreză sub impresiunea altor ochi. Și pentru ea să rămāe pe de o parte în drepturile ei; iar pe de alta să nu se stingă un talent care ar putea să înalțe un nēm întreg, repet să nu se însōre poetul. Dacā am admite celibatul, apoi să-l lāsăm pe sēma lor, carî sunt așa de rari, și nu cred a cauza o desordine morală prin acēsta.

Ei sunt urmașii lui Jupiter pe pământ și n'avem ce le face, dacā voim să ne mândrim că avem poeți.

Avēnd cāmp liber, ne-luāndu-le nimeni socotēla și necontrolāndu-l nevasta scrierile, ținēndu-î mereu cu întrebările că la cine face aluzie în cutare poezie, iubirea adevēratului poet va pluti în largul omenirei și în acēstă sfântă armonie sufletul lui va strēbate în inima omenirei, pānă ce se va perde în Nirvana, pānă ce va ajunge la suprema fericire.

Fiind vorba de iubirea la poeți, trebuie să accentuez că am vrut să zic numai de iubirea *platonice*, care intră în serviciul artei, adică pānă ce poetul n'a devenit posesorul obiectului iubit, pānă ce n'a făcut nici un legāmēt cu zina visurilor sale, care să implice condițiunea existenței și cele-l'alte formalități convenționale. În acest sens am zis ca să lāsăm pe poeți liberi în voia lor, să nu le mai punem pirostiile în cap, când aspiră să pōrte cununii de mirt și laurii gloriei pe frunte.

În atari condițiuni rămāie poet cui îi convine.

Unii din poeți însă se plāng că nu

există pentru ei femeii, cari să-î înţelegă, şi de ore-ce viaţa lor caznică cât durază e un şir lung de chinuri, exemple ar fi multe, chiar în zilele noastre, de acea desnodământul fatal al vieţii lor se încheie adese ori tragic.

În privinţa acésta voui aminti pe regretatul poet Nicolénu, care îşi sbórá creerii după ce'şi perde minţile pentru că a surprins pe idealul său la braţ cu un nătărău care a fost preferat în locul său, ori drama din strada Lucaci din Bucureşti de astă vară, unde ea de astă da-ă nemulţumită cu atitudinea poetului inimei sale, caută să-şi curme zilele, de ore-ce poetul simţind necesitatea de a'şi hrăni fantazia sa, a căutat să se inspire de aiurea.

După cum am susţinut de la început, chiar de ar fi femeile poeţilor nişte Laure sfinte, firea lor este împotriva unei vieţi mărginite într-o pereţi ai căminului câzniciei, care cere sacrificarea artei.

Arta reclamă infinitul, *alte stele, cu alte ceruri, alte raiuri cu alţi zei*, şi atare fiind cazul, nimeni nu va putea servi de odată doi stăpâni; căci ori pe unul îl va iubi şi pe cel-l'alt îl va urî, sau vice versa.

(Va urma).

PETRU VULCAN

MIHAIL EMINESCU

(Urmare)

Sărman poet! Nici nu păfrunseşe'şi bine cu gândul în lumea fericirii când decepţia... perfidă creatură, se şi presintă la postul ei... credincioasă servă a poetului nu'şi călea datoria. Tinereţea ade-verat «vis fântastic de ilusii şi dorinţe», a cântat-o poetul adânc şi duios. Ş'apoi era şi natural, el care a simţit atât de mult, care a înţeles firea tuturor tinerilor, care s'a lăsat atât de des legănat de ilusii şi visări sublime, prin chiar

firea lucrurilor se simţea îndemnat s'o cânte. Visele dulci năvălesc cu gramada în mintea lui, reţéua sublimului începe, pe ea poetul o immortaliséză în versurile limpeđi ale lui, căci cărei lumii dacă nu celei ideale închină el cântările sale:

Ideal pierdut în nóptea unei lumii ce nu mai este
Lume ce gândea în basme şi vorbea în poezii;
O, te aud, te ved, te cuget, tinéra şi dulce veste
Dintr'un cer cu alte stele, cu alte raiuri, cu alţi deí.

Venere, marmură caldă, ochi de piatră ce scântee,
Braţ molatic ca gândirea unui împérat poet.
Tu ai fost divinisaarea frumuseţei de femeie
A femeii ce şi astă-zí tot frumoasă o revéd.

Din visurile lui calde reese clar că Eminescu a iubit idealul conceput în imaginaţia lui cu o iubire sinceră, adâncă şi desinteresată. Dragostea ce el nutreşte e o hrană sufletescă, o înăltare a spiritului către divin, de aceea el îşi găseşte mângâierea în aflarea ei. Tot pe acelaş Eminescu îl găsim în: *Pe lângă plopii fără soí, S'a dus amorul, Te duci şi ani de suferinţă, De ce nu'mi vii*, etc. În toate liricele lui «iubirea» e bine accentuată, tipul ce-l cântă e vecinic acelaş, tot acel păr blond ce încadréză o faţă albă ca céra, tot acei ochi de cicóre. Eminescu e tot aşa de idealist ca şi Schiller.

Elegia e genul în care a reuşit poetul nostru. De exemplu elegia sa: *Mamei*, poezie în care întrevéde imagina dragei lui mame. Vélul tristeţei se lasă încet, îi acoperă sufletul şi accentele triste rêsar:

O mamă dulce mamă, din negura de vremi,
Prin frémătul de frunze la tine tu mă chemi.

şi mai departe:

Mormintul să ni-l sape la margine de riu,
Ne pună în încăperea aceluiaş sicriu;
De-a pururea aprópe vei fi de sinul meu,
Mereu va curge apă, noi vom dormi mereu.

Momentele triste sunt dese în poeziile lui. Jalea e perfect exprimată în *Sonetul*

său, în care ne descrie Veneția de azi, orașul ce mult timp a fost un ideal în mintea poetului și pe care vizitându-l l'a găsit trist; i-a pradus frică zidurile ei, strigătele gondolierilor l'a impresionat rău. Jalea e deci rezultată din conflictul idealului cu realitatea, căci: «Nu învie morții, e în zadar, copile!»

Oda, un alt gen poetic a fost adusă departe de Eminescu. El scrie și în metru antic. *Oda La Eliade* ne exprimă admirația ce poetul are către întemeietorul școlii române:

Eu n'așî alege lira vibrândă de iubire,
Ci ceea care falnic îți cântă de «mărire».

Precum și:

Și cântecul-mi de mörte
Să-mi fie ca blestemul-ți:
Să-l cânt ș'apoi să mor.

Duioșia cu care el cântă trecutul a dat naștere celei mai curate poezii epice. Strigoii, Lucăfăru, Călin, sunt epice în care miraculosul este permis, mai ales «Călin» e rezultatul unei imaginații vii și productive.

Rovinele poezie epică incomparabil de frumoasă. Patriotismul și respectul către bătrânii noștri eroi reese mai din fiecare vers. Mircea, acel neuitat erou de la Rovine apare ca un stejar falnic, mândru de numele și origina ce are.

Eminescu n'a cântat mult țara, războiul din 1877 nu l'a cântat el, ci Alexandri, care nu pierdea nimic din vedere. În această poezie el 'și-a depus totă comora de sentimente naționale ce a avut, totă energia lui patriotică.

Bajazet, sultan fanatic e pe cale a desprețui pe eroul muntén:

— Tu ești Mircea? — Da împărate.
— Ai venit să mi te închini?
Să nu schimb a ta coronă într'o ramură de spin.

și mai departe:

Și purtat de biruințe să mă împiedic d'un moșneg
— Da împărate, căci moșnegul ce privești
Nu e om de rînd, el este, domnul «Țarei Românești».

În poezia descriptivă se revarsă puterea fantasiei lui Eminescu. Pasteluri multe n'a scris, aci lasă locul părintelui pastelurilor, lui Alexandri. El cântă în pastelul său *Egiptul*, în tablouri splendide țara lui Cheops, Chefren, etc. apoi divinisata vale a Nilului. Coloritul este perfect în acest pastel și tablourile se succed repede ast-fel că te pierzi în succesiunea priveliștelor mărețe.

În satiră, poetul ajunge celebru, mai celebru ca ori-care altul. Timpul în care a trăit el i-a oferit un bogat material pentru satiră. Spiritul lui, care nu se odihnea nici un moment, se îndrepta direct spre societatea în care trăia. Superficialitatea ce stăpânea tinerimea noastră, a cărei ocupație principală era să 'și potrivească cât mai artistic părul ondulat, să-și admire într'o oglindă figura urâtă sau frumoasă cum dăduse Dumnezeu.

Fuge de glorie, urăște pe cei ce caută a 'și întrebuița talentul pentru lauda lumii:

Să le scriu, cum cere lumea, vre-o istorie pe apă?
Însă tu îmi veți răspunde că e bine ca în lume
Prin frumoasă știință să pătrundă al meu nume.
Să-mi atrag luarea aminte a bărbaților din țară,
Să-mi dedic a mele versuri la eucăne buniórá
Și desgustul meu din suflet să-l impac prin a mea
[minte.

Dragul meu, cărarea asta s'a bătut de mai înainte.
Noi avem în veicul nostru acel soi de ciudat de bard
Cari încercă prin poeme să devină cumularți
De ce nu voiu pentru nume, pentru glorie să scriu!
Óre gloria să fie a vorbi «într'un pustiu»?

Eminescu biciuește neegalitatea între stratele sociale, sum în poezia sa: *Impărat și proletar*.

În poezia *Impărat și proletar*, Eminescu își depune adesea figura figurilor noastre literare din trecut. El cântă, le ridică sus pe amândouă, și în modestia ce tot-d'auna caracterizat găsește lumea în care

trăește demnă de dispreț : Pe Alexandri
il cântă frumos :

Ș'acel rege al poeziei, vecinic tânăr și ferice,
Ce din frunze îți doinește, ce cu fluierul îți zice,
Ce cu basmul povestește «veselul Alexandri».

Negruzi șterge praful de pe cronică,
Boliac cântă iobagul cu lanțurile lui de
aramă, Cârlova chiamă oștirea etc. Dar
când ajunge la lumea noastră, el dă loc
disprețului :

Iară noi? Noi epigonii? Simțiri reci, harfe zdrobite,
Mici în zile, mari de patimă, inimă bătrâne, urite,
Măscă rîzînde puse bine p'un caracter inimic ;
Dumnezeul nostru : umbră ; patria noastră : o frașă
In noi totul e spoială, totu-î lustru fără basă ;
Voiecredéți în scrisul vostru, noi nu credem în nimic.

Ast-fel citind versurile lui Eminescu,
ce sunt strînse într'un volum întreg, nu
te poți opri de a admira sublimul său
talent, puterea lui de cugetare, și rămâi
mult timp sub impresia tablourilor sale
atât de artistice construite.

Eminescu scrie și prosă nu însă în
cantitate egală cu versurile. Prosa sa se
compune din: «Sărmanul Dionis» și «Făt
frumos din lacrimă», «Cesara» ș. a. cu-
prinse toate într'un volum. Prosa lui
Eminescu e model de o imaginație su-
blimă, el plutește în domeniul fantastic;
acastă prosă e o țesătură fină a unei
imaginații fără limite, tablouri țesute de
pânza închipuirei.

Pentru a-î înțelege prosa care e foarte
abstractă, trebuie o puternică încordare,
căci fie care propoziție aprópe conține
o idee înaltă și frumoasă.

«Sărmanul Dionis» imi face impresia
pură că sub acel închipuit personaj
se ascunde însuși poetul. Odaia sărăcă-
cioasă a lui Dionis comparată cu acei
misterios Rabin, îți aprinde imaginația
și par'că fără voință curiositatea de a
vedea până unde merge fantasia umană,

te face să nu simți obosélă și continui
cetirea, repetând-o chiar, căci mult te
atrage.

«Făt frumos» e produsul tot al acelei
gîndiri vecinic activă, căutând mereu a
creia tablouri noi, sublime cari să misce
sufletul și să'l înalțe.

Te pierdi în reflexiunile lui, prosa a-
cêsta te conduce într'o lume cu totul
ideală, sculptată într'o românească ce-ți
place s'o auzi. Stilul lui Eminescu e lim-
pede, pana-î măiastră varsă ideile cu
ușurință. Ideile acestea cari exprimă mai
dese ori psihicul lui, se înșiră, se cri-
staliséză în versuri de o duiósă me-
lancolie, o melancolie dulce, liniștită,
divină.

Ne-a fost dat și nouă să avem un
geniu între genii dar pe care să-l pier-
dem așa de iute. Stéua atât de luci-
tore a lui Eminescu, n'avu timpul a se
ridica în apogeul gloriei, căci d'odată
s'a stins.

Lui nu i-a fost dat să trecă ca orî și
care om de rînd. A fost menită stéua
lui să devină lucéfăr care să lumineze
lumea prin care a trecut.

Și de ar fi fost lăsat prin lume
Să treci ca orî și care om de rînd,
Ce lesne ai fi pus frîn durerii
Și răsvrătului tîu gînd !

Ast-fel cântă d. Vlahuță pe poetul ce
i-a născut admirarea și ale cărui versuri
l'a atras încă prea mult, căci unele din
poesiile sale sunt în caracterul emine-
scian.

O inteligență așa de superióră și atât
de cultivată nu puté trece prin lume ca
orî care, el care a suferit pentru toți,
care cu nemésurat talent cînta natura,
singura cea de înălțime și înțelepă
sentimentul sublimului și al frumosului.
El ne-a lăsat urme neperitóre prin o-
pera sa.

A fost o fericire pentru nómul românesc răsărirea acestui sóre pe bolta literaturii sale. Acest geniu minunat, demn de iubirea și respectul tuturor, a pierit curând, căci el singur a fost pentru noi:

Un vis misterios
Și blând din cale afară;
Și prea a fost de tot frumos,
De-a trebuit să piară!...

(Sfârșit).

D-sóra Euf. Moțoiu.

De ce ne place Primăvara?

*De ce ne place Primăvara
Și-o așteptăm cu-atâta dor?
Căci ea așterne 'n toată țara
De flori și iarbă scump covor...*

*Desface mugurii de frunză,
Ca în al pomilor desiş
Privighiătoarea să s'ascunză,
Indrăgostită de frunziş!*

*Din primăvară, pe ogoare,
Semănăturile undesc;
E cer senin, e cald, e soare:
Mai mândre toate se ivesc.*

*Ea e speranța tuturor
De muncă bună cu bielșug:
In ea e Paștele și hora
Cu dar de bun prieteșug...*

*Săracilor mai ia povara
Să face train!...
De-aceea-î dragă Primăvara
Și-o așteptăm cu-atâta dor!...*

N. Rădulescu-Niger.

ANECDOTE

—STUDIU—

V

Anecdote istorice! Ast-fel de anecdote literatura noastră posedă foarte puține; în schimb, foarte multe populare.

În 1898 a apărut volumul «Anecdote militare», culese de Vladimir (...?). Volumul e împărțit în patru părți: Anecdote istorice; Din vremea lui Cuza; Din războiul de la 1877 și Anecdote militare. Numărul anecdotelor e mare, volumul are 179 de pagini.

Anecdote istorice! Când scriu aceste cuvinte, par'că nu mi vine să cred în vorbele, pe cari le-au zis ómenii mari, și pe care ni le-au redat «anecdotarii» în «anecdotele istorice», căci citind un articol al lui Voltaire în «Dictionnaire Philosophique», am vădut cum se ridică contra lor, arătând în câte-va exemple falșitatea lor, de cele spuse de Voltaire voi scri în alt articol. Dar nu numai Voltaire le-a combătut, ci și alții, așa, un general al imperiului, în privința anecdotelor istorice, a zis:

«Je crois peu aux anecdotes, et moins encore, à celles de mon temps qu'à celles de l'antiquité; les anecdotes ne sont le plus souvent que des fictions qui dénaturent l'histoire pour fuire ou défaire des réputations; tous ces grands mots qu'on prête à tels et tels n'ont jamais été dits par eux, et pourtant ils ont été si souvent répétés, qu'il ne sont incorporés à l'histoire, à tel point qu'il est impossible les en détacher. Mensonges que tout cela». (Dictionnaire de la conversation, sous la direction de M. W. Ducket).

În privința anecdotelor istorice am mai scris ceva și în primul articol asupra «anecdotelor». Prin anecdote istorice,

numai să fie exacte, aflăm câte ceva despre personagiile importante ale istoriei, ca: Impăratul Paul al II-a, Temistocle, Turenne, Impăratul Ioseph al II-lea, Sultanul Murad al II-lea, Carol al XII-lea, Soliman al II-lea, Walenstein și alți mulți... numărul lor e mare, se pot găsi în anecdotele lui Vladimir.

O anecdotă despre Condé și Loudovic al IV: După bătălia de la Senet, marele Condé se duse să salute pe Loudovic al XIV. Regele se afla în capul scării. Prințul, care suferia de reumatism, osteni pe la mijlocul scării și se opri nemaî fiind în stare să înainteze: — Sire vă cer ertare, că vă fac să așteptați. Regele îi răspunse: — Când cine-va este încărcat de lauri ca D-ta, nici nu pôte sui mai repede...

Ceva despre Napoleon:

Bonaparte, fiind numit comandant al trupelor din Italia, uaul din tovarășișii săi îi zise: — Ești prea tânăr ca să comanđi o armată.—O să măntore bătrîn, răspunse viitorul împărat...

* * *

Anecdotele istorice au un ton serios, pe când cele populare un ton vesel. Dar și anecdotele istorice câte-odată înclină și ele spre tonul vesel, sub forma unui ton serios. Așa: un oficer francez, primind un glonț în pulpă, fu transportat în ambulanță, unde doctorii se întrecu să-l îngrijescă. Opt zile de-arîndul medicii nu făcură de cât să'l sondeze. Ofițerul care suferea îngrozitor, îi întrebă ce caută.—Căutăm cleștel care să'arînit. De ce nu spuneti mai curînd domnilor, uite'l, îl am în buzunar.

* * *

Anecdotele istorice, care au fost combătute, dar nu tôte, de Voltaire, și el are câte-va, i-a consacrat (Vladimir) și lui o anecdotă: Curiositatea adusese pe Voltaire pe câmpul de luptă de la Filipzburg.—Domnule de Voltaire, îi zise ma-

reșalul său Berwik, ai să vii cu noi la asalt?—Nu, domnule mareșal. Mă însărcinez că vă cânt biruința, dar n-am ambițiunea să iau parte la dinsa...

Intr'o zi, à propos la aceste faimóse cuvinte atribuite personagiilor istorice, un jurnalist francez Bértin (l'aîné) zicea colaboratorilor săi: «il n'est pas absolument nécessaire qu'un fait soit vrai; mais il faut toujours qu'il soi vraisemblable».

* * *

Din viața lui Cuza. Se zice că prințul Cuza, desperat de prostia unor recruți, care nu putéu să execute, cu nici un preț, comanda ridicărei piciorului drept sau a celui stâng, le-a legat la piciorul drept un mănunchiu de paie și la cel stâng unul de fin:— ăl cu paie! ăl cu fin! striga infuriat Cuza, răcanilor, și așa i-a învățat instrucția. Acastă anecdotă e destul de cunoscută...

Din viața lui Cuza Vodă se mai cunosc anecdote de la M. Schwarzfeld (una e și în anecdotele lui Vladimir, cea care urmăză mai jos) și de la Ion Créngă, despre ale cărui anecdote voiu scrie altă dată.

* * *

O avansare, episod din viața lui Cuza Vodă (M. Sch.). Intr'o séră Cuza eși învelit într'o manta. Incepu să plouă. Intră într'un bordeiu, unde fu primit bine de stăpâni, care erau ovrei și care aveau mulți copii. Vorbiră mult. Un copil mânca și vedënd că Cuza se uită la el, zise: Nu poteușu să mănanci cu mine... Pôte ție fóme.

Cuza zise zîmbind: Mititelule, de mi-ar fi fóme, mai că aş mânca cu tine, dar așa nu'ți fie cu supărare... Tatal copilului, după ce vorbi multe cu Cuza, îi spuse că are o fată logodită cu un sergent din regimentul de linie. Cuza Vodă după ce află cum îl chiamă pe logodnic, plecă.

După aceea, într'o zi, ducându-se să facă inspecție regimentului de la palatul Domnesc, unde era logodnicul fetei o-vreiiului, vădu că acesta executa bine mișcărilor. După ce ofițerul îi spuse că e mulțumit de el, când se dete repaos Cuza se apropie de Ștrul Iosub Harapu, îl lovi pe umăr și-i zise: «Brav, subocotenent, Harapule».—Să trăești Măria ta, sunt sergent.—«Nu, de azi înainte porți epoletele de sub-locotenent». Când eși Harapu din linie, Vodă zise: «Așa răsplătește Cuza Vodă pe soldații săi cei vrednici». Și adause încet: «Și pe un viitor ginere al unor omeni cum se cade».

Din acest episod anecdotic, se vede ce inimă și caracter avea Cuza.

Din răsboiul de la 1877. In partea a treia a anecdotelor lui Vladimir, aflăm pe soldatul român, căruia i se lauda vitejia și curajul de care a dat probe în răsboiul de independență. — Să veniți mereu după mine, sfătuia un ofițer soldații săi, înaintea Grății. — A ai grije căpitane. Și de vom urma, înapoi... răspuse un sergent de vînători.

Despre marele Căpitan nu e de cât o anecdotă, cu tôte că ar putea fi multe, însă de sigur istoria i le va reserva, căci anecdotele sunt foarte mult întrebuintate de «istorici».

Iată anecdota. Țarul Alexandru I telegrafia regeluî nostru, principe atunci, cerënd ajutorul armatei române. Domnitorul Carol promise ajutorul; totu-și, înainte de a intra în luptă, avu cu Alexandru I o întrevedere asupra comanlei supreme a oștirea noastră. Țarul susținea ca să fim puși sub comanda unui general rus, Carol I voia să fie densus comandantul suprem al oștirea noastră.—Bine, zise Țarul, însă pricepe-ți că ar fi

greu, ca Domnitor, să vă supuneți comanda unui general rus.—Toceai, și ar fi foarte ușor ca zece generali ruși să fie puși sub comanda mea, răspuse mândru Domnitorul Românilor.

Anecdote militare. Sunt culesă din Ispirescu, de care voiu scri altă dată, din Dumitru Stăncescu, de care am scris (IV) și din alții.

Aceste anecdote sunt amuzante, produc veselie când sunt citite. Locotenentul —Măi Stane, ia spune-mi tu: prin ce se lăgă soldatul când intră în armată? Soldatul.—S'traii don căpitan... se lăgă prin cintiron!

Termin cu o anecdotă: In manevre.

Căpitanul Rapota găsește trei soldați dormind sub un copac. Trezindu-i le zise: — Ce, dormiți mă? Nu, trăiți don Căpitan, facem pe mortu.

Căpitanul Rapota e un tip, pe care l'am putea numi... legendar. Acest tirdetul de renumit, d. P...-Niger ia și consacratu votum de nuvele.

GRĂȚIA.

Dem. D. Stoescu.

Diogenes Cynicul, Diogenes din Apollonia, Dion Chrysostom¹⁾

Diogenes Cynicul, celebru filosof grec s'a născut la Sinope; a trăit prin sec. IV a. Cr. Se numește *cynic* pentru că profesa ades în gymnaziul numit *Cynosarg*, sau, ceea-ce e mai plausibil, fiindcă își ducea viața rătăcind de colo-colo ca un căine. Tatăl său a fost zaraf și falsificator de bani. Se zice că și Dio-

1) Confratele nostru Nigrim ne trimite o serie de articole destinate enciclopediei române ce apare în Transilvania sub direcțiunea d-lui Diaconovici. «Diogene Cynicul» și cei-l'alți filosofi clasici ce vor urma sunt scrieri inedite cari n'au apărut încă în Enciclopedia română.

N. R.

genes, în tinerețe, ar fi lucrat împreună cu tată-său în acest scop, din care cauză s'ar fi exilat. Diogenes a avut de maestru pe *Antisthenes cynicul*. Scrierile lui sunt mai ales în formă de dialoguri, după metoda socratică.

Doctrina sa filosofică, din care a rămas astăzi austeră morală stoică, se poate rezuma astfel: înțelepciunea vieții stă în a disprețui, averile, gloria, distincțiunile sociale, luxul, pe care Diogenes le numește *podôbele vișiiului*; în a disprețui plăcerile, sclavia, mărta chiar; în a ne obișnui cu lipsurile, restrângând cât mai mult numărul trebuințelor; în a ne deprinde corpul cu asprimele temperaturii, cu abstenența, cu mizeria și cu munca; în a considera drept patrie lumea întregă, lucru care făcea pe Diogenes Cynicul să se numească *cețățen al lumii*. Doctrina sa politico-socială era *comunismul*, care pretinde între altele, cum e comunitatea averilor, a femeilor, a proprietății muncii și a produselor ei, că ar trebui regulată după o normă riguroasă, pe lângă toate acțiunile omenești, chiar sentimentele și pasiunile omenești. Pe scurt, doctrina lui socotea drept ideal, întorcerea omului la viața primitivă, simplă, fără trebuințe și dorințe multe, afară de cele strict impuse de natură. Din cauza marelui popularității de care se bucura Diogenes și mai ales pentru că el propoveduia principiile sale filosofice ca mai toți filosofi antichității, pretutindeni, pe drum, în localuri publice, în casele particularilor, etc., ne-au rămas de la el o mulțime de anecdote, parte adevărate, parte scornite pe socotela lui. Ele sunt interesante însă, căci, între altele ne arată caracterul moral al filosofului, care nu se poate desvălui de cât prin fapte zilnice și modul de viață. Cea mai mare parte din aceste anecdote sunt povestite de către *Diogenes Laerțiu*. Vom cita și noi câte-va din ele: Intr'o zi Diogenes Cynicul vede un copil bînd apă

din isvor cu pumnul; mare-i fu mirarea și mai ales nedumerirea lui cum de n'a făcut și el în viața lui tot ca acel copil; din clipa aceea și-a spart cana cu care până atunci băuse apă, considerînd-o de prisos. Intr'o zi la amiază, aprinse o lampă și porni pe stradă avînd aerul de a căuta ceva în dreapta și în stînga. Ce cauți? îl întrebă un trecător? Caut un *om*, răspuns cynic filosoful nostru. Acest răspuns era cea mai înțepătoare satiră la adresa contemporanilor săi destrăbălați și lipsiți de sentimentul moral.

Viața pe care o ducea Diogenes, îmbrăcămîntea pe care o purta el, nu erau deosebite de ale unui cerșetor. Însă sărăcia năgră a corpului său, era înlocuită prin marea bogăție a spiritului. Modul său de viață atât de originar și curios, a făcut pe Platon să-l numească un *Socrate în delir*. Diogenes trăia într'un butoiu, lucru care, zice un scriitor, se obișnuia în Athena pe vremea aceea. Intr'o zi Diogenes stetea întins la sora în gimnasiul numit *Cranium*. Alexandru cel Mare, trecînd pe acolo cu cortegiul său, îl vădu și se opri în fața lui zicîndu-i că, dacă vrea, îi dă bogăție și onoruri, cum făcea cu alți filosofi de la curtea sa. El însă întinse mîna spre dînsul, zicîndu-i: «Dă-te la o parte din fața *sorelui meu!*» Prin acest răspuns el își arăta marea sa iubire către singura avere, sora, pe care o avea de la natură și pe care nimeni nu i-o putea lua, și adîncul său dispreț către bogățiile lumesti, care sunt pieritoare. Alexandru cel Mare, uimit, ar fi zis: «Dacă n'ași fi Alexandru cel Mare, a'și vrea să fie Diogenes Cynicul. Adesea Diogenes cerea pomană statuelor. Întrebat, de ce? El răspundea: «Ca să mă obișnuiesc cu refuzul. Altă dată, vîdînd două femei spînzurate de ramurile unui copac, zise: «Să dea Dumnezeu ca toți arborii să facă fructe de astea!»

Se zice că din cauza bătrînețelor și a

infirmităților Diogenes s'ar fi sinucis. Sinopienii i-au ridicat o statuie; iar Corinthenii i-au pus pe mormînt un monument, care consta dintr'un câine de marmură albă de Paros, cu următoarea inscripție: — «Spune, câine, al cui mormînt păzești tu?—Al câinelui!—Și eie e acest om, câinele?—Diogenes din Sinope!—Acela care trăia într'un butoiu?—Chiar el; acum a murit, dar locuște în stele!»

Diogenes din Apollonia, filosof grec din școala ioniană, a trăit la începutul sec. V. a. Cr. A scris *Despre natură* din care ne-au rămas câte-va fragmente. El admitea existența unei substanțe comune tuturor lucrurilor, care ar fi dotată cu inteligență, și care ar fi *aerul*. Acest aer, după unii istorici chiar aerul material pe care îl simțim cu toții; după alții un fluid eterat cu totul deosebit, străbate totul, el e cauza vieții și a eugătărei. Tote fenomenele naturei, ca și toate ființele din lume sunt produsele schimbărei, îndesării sau rarefierii aerului. Aerul și inteligența fiind identice, spiritul și materia sunt unul și același lucru. «Universul, zice el, nu poate avea de cât un singur principiu, căci, între principii deosebite, ori-ce influență reciprocă, ori-ce relațiuni veritabile ar fi cu neputință. Dar, de ôre-ce universul este o ființă vie și organizată, urmează că el nu poate isvorî din principii diferite». Diogenes din Apollonia e cel d'întăiu formulator al axiomei *Ex nihilo nihil fit*, din nimic, nimic nu se face. Sistemul său, ca ori-ce sistem de filosof, reduce

varietatea fenomenelor vieții și ale naturei la o singură unitate-cauză; el constituie ceea-ce se chiamă un *pantheism materializat*.

Din cauza vederilor sale filosofice materialiste, Diogenes din Apollonia a fost expulsat din Athena, ca și contemporanul său Anaxagora.

Dion Chrysostom, celebru retor grec și mai târziu filosof, născut în Bithynia în a. 30 d. Chr. și mort la Roma în 117. A ocupat funcțiuni înalte în cetatea sa, din care cauză și-a atras ura concetățenilor săi, lucru ce l'a făcut să se expatrieze și să călătorească prin Grecia și Egipt. Aci fu întâlnit de Vespasian, care îl luă la Roma spre a profesa ca retor, dar fu expulsat de Domițian, pentru că avusese curajul să apere printr'o scriere pe un persecutat al împăratului. Plecând, rătăci ca un cerșetor, sărac și încercat de mizerii de tot soiul prin Thracia și Scythia, propoveduind morala. Ajuns la Geți, în mijlocul armatei romane, și aflând de sosirea lui Nerva, indemnă pe soldați să dea acestuia purpura. Drept recunoștință, Nerva și Traian îl încarcerară mai târziu de cele mai mari onoruri. Arta lui oratorică era o meștesugită și adesea o frivolă sophistică, plină de fraze declamatoare, în care combătea pe Zenon și pe Socrate. Exilul însă a făcut din pedantul sophist Dion Chrysostom un serios filosof în timpul din urmă, când predica reforma moravurilor, dându-se drept mijlocitor între Dumnezeu și om.

N. Mihăescu-Nigrim.

punsul Președintelui Cercului literar «Ovidiu», Olténea», o ilustrație admirabil executată în zincografie relativă la a patra poezie cu acelaș titlu din volumul d-lui P. Vulcan, directorul acestei publicațiuni, și portretul *M. S. Carmen Sylva*, dacă până atunci ne va sosi de la București eliseul pe care l'am comandat.

Din cauza abundenței de materie, *Clanța*, nvelă de d. Georgiu Stoica, se va publica în numărul viitor.

Asupra dramei macedo-române: Furrîi (hoții).

În curând vom începe a publica *Furrîi* (hoții), dramă macedo-română, care se publică de vre-o lună în revista *Pindul*, în acel dialect.

D. Vulcan, autorul acestei drame macedo-române, în scopul și dorința sa de a face cunoscut românilor din regat gândirea, simțirea, aspirațiunile și moravurile cuțovlahilor, toate lucrările d-sale, poezie și proză, de până acum le-a tălmăcit și în limba țarei mume.

Viața intimă și frământările sociale la acest popor nu ne-au fost date în vilég prin nici un fel de operă, până acum.

În *Furrîi* d. Vulcan ne păstrează această surprisă. Vom asista la șcene mișcătoare, cu atât mai mișcătoare, cu cât ne vom recunoște propria noastră simțire și gândire, urmărirea aceluiasi ideal, pe care îl visază toți românii din toate unghiurile pământului, ori unde ar trăi ei.

A apărut No. 4 din revista macedonenă *Pindul*, cu articole foarte interesante. Abonamentul 6 lei pe an.

A apărut No. 8 din excelentul ziar antisemit *Desrobirea economică a Românilor*, în Iași. Îl recomandăm tuturor bunilor români.

Asemenea No. 47 din *Dorul Româ-*

nului, de sub direcția d-lui C. Zamfiroiu, în Craiova; No. 93, anul al II-lea, din *Istrul*, în Tulcea; No. 1, anul I, din *Vulturul Dobrogei*.

Tuturor acestor ziare le mulțumim pentru buna-voința ce au avut de a publica sumarul No. 12 al revistei noastre.

Poșta Redacției

T. Dumitrescu, Oltina.— Rugăm a ne trimite lista și încașările făcute.

Arghir Arghiropol, Mangalia.— Idem.

I. Dumitrescu, Bechet.— Mulțumim. De se mai pôte urmași înainte.

Preotul Săndulescu, Caraomer.— Nu te ai ținut de vorbă. Sănătatea îmi e restabilită pe deplin.

Domnișorei A., Brăila.— V'am expediat toate numerile, precum și o listă, după cum a'ți dorit. Mă aștept mult de la concursul d-văstră.

R. De ce nu'mi trimiți din poezii.

Al. Ionescu, Ostrov.— Nu pune la uitare scrisoarea și răspunde.

Lum.

Ny. loco. — A'și dori să vă cunosc personal. În privința «Paraziților culturale» aveți totă dreptatea; în numărul viitor voi scrie asupra lor. Până atunci n'ar fi rău să'mi faceți onoarea a vă cunoște.

Titus Romanescu, Severin.— «Note tomnatice» sosindu-ne prea târziu, se vor publica în No. viitor. Notele d-v. denotă talent și noi sperăm să vă prenumărăm printre colaboratorii revistei «Ovidiu».

D-lui *Andan*, Craiova.— De ce atâta muncă de pomană? V'am arătat că traduceri în proză nu putem publica, cu deosebire când sunt chilometrice. Nici *cruciculica* de aur prin urmare nu merge.

A. M. Schor. — În colaborare... slabă, cea-l'altă tot așa. Așteptăm ceva de crîng.

Ciurezu, Severin.— A'ți tăcut?

Vulpe.

ABONAMENTELE LA REVISTA „OVIDIU“

Pe un an în țară	Lei 10.—	Pe 6 luni în străinătate	Lei 7.50
Pe un an în străinătate.	15.—	Pe 3 luni în țară	3.—
Pe 6 luni în țară	5.—	Pe 3 luni în străinătate	5.—
Un număr	Bani 50		
Un număr vechi	Lei 1.—		

Pentru veri-ce fel de anunț inserat în revista «Ovidiu» în spațiu de 10 linii, pe termen de o lună, se plătește 10 lei anticipativ. Pentru 3 luni 20 lei.

Rugăm pe onorații noștri cetitori, cari s'au pătruns de apostolatul nostru, să bine-voiască a înainta abonamentul pe adresa d-lui P. Vulcan la redacția revistei «Ovidiu», fiind cunoscute sacrificiile morale și materiale ce facem pentru ridicarea nivelului de cultură în Dobrogea.

FARMACIA „MINERVA“

fosta KEFALA

A treint sub direcția domnului

KAUFMETZ

Farmaciant diplomat
din Viena, proprietar de farmacie în Brăila

Este din nou inzebrată cu tot felul de medicamente, specialități străine și indigene și tot felul de bandage și pansamente ultima perfecțiune. O recomandăm tuturor cetitorilor noștri.

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA“

CONSTANȚA

Aducem la cunoștința numeroșei noastre clienți, că am adus un forțe mare și bogat asortiment de **Cărți de vizite** pe care le imprimăm cu cele mai frumoase caractere de litere cu **2 lei sută**.

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA“

CONSTANȚA

Strada Mircea Cel Mare No. 23

Efectuează ori-ce lucrare atingătoare de arta tipografică, precum: **Brosuri, Ziare, Afise, Programe, Registre, Circulari, Bilete de nunta, de logodna și hotez, Facturi, Etichete, Diplome, Cărți de vizite și adrese etc.** cu caractere de litere din renumitele turnatorii Deberny & Co. Paris și Schelter & Giesecke din Leipsic (Germania).

Asemenea aducem la cunoștința Onor. Public că am înființat și un atelier de **Legătorie de Cărți** și ne obligăm a confecționa ori-ce lucrare atingătoare de această branșă.